

SVENSKA NEUROLOGFÖRENINGEN

Nummer 2, oktober 2004. Årgång 9

Innehåll

	sida	
Ordföranden har ordet	1	administrativt ingår i den intern medicinska klinikens ansvarsområde. Därmed blir länsneurologen ofta engagerad och ibland frustrerad i den intern medicinska akutsjukvården med minskade möjligheter att tillgodose behoven från de stora neurologiska patientgrupperna.
Sök medel från Svenska Neurologföreningen	3	
Svenska MS Sällskapets årsmöte	4	Under 2002-2003 aktualiserades återigen frågan om vår disciplins självständighet och tillhörighet. Efter påtryckningar från patientföreningar och ett intensivt arbete från specialistföreningarna inom neurosjukvården, utmynnade översynen i ett förslag där neurologin slutligen hamnade som basspecialitet tillsammans med neurokirurgi, neurofysiologi och rehabiliteringsmedicin. Ännu är emellertid utredningen inte avslutad. Regeringen har givit enmansutredare Lennart Persson, UAS i uppdrag att se över förslagets konsekvenser fr.a. för specialistutbildningen och forskningen. Utredningen skall vara klar oktober 2004 och sannolikt kommer beslut tas i ärendet våren 2005.
Neurologisk sjukdom, neurokirurgi och placebo	4	
Den Nordiska Neurologi kongressen	5	
Rapport från EFNS	6	
Rapport från UEMS/EBN	6	
SK-kurs i neuromuskulära sjukdomar	6	
Riksstämman	7	

Ordföranden har ordet

Svensk Neurologi har flera frågor som ständigt är mer eller mindre aktuella. Dessa har en benägenhet att återkomma med olika grad av intensitet på vår agenda. Det gäller fr.a. vår disciplins avgränsning mot andra specialiteter, neurologins möjligheter till rekrytering av nya läkare, specialistutbildningen, den neurovetenskapliga forskningens villkor och möjligheterna att expandera neurosjukvården och ändra inriktningen av verksamheten i takt med att nya metoder och kunskaper införlivas i vår specialitet. Länsneurologins ställning är av organisatoriska skäl problematisk då den

Möjligheterna till att följa den snabba utvecklingen inom neurovetenskap och neurosjukvård och upprätthålla en hög kompetensnivå hänger intimt ihop med den vidareutbildning som finns att tillgå på den egna kliniken, i regionen, nationellt eller internationellt. Resurserna har nu blivit ordentligt kringskurna sedan landstingsförbundet i juni slöt ett avtal med läkemedelsindustriföreningen (LIF). I avtalet förbinder sig landstingen att bekosta hälften av utbildningskostnaden (resa, kost och logi). Detta sker i en tid av ekonomisk åtstramning och för huvudmannen ofta redan stora

budgetunderskott. Konsekvenserna är uppenbara och avtalet avspeglar sig redan i ett minskat svenskt deltagande på symposier och kongresser. Detta kan äventyra utvecklingen av den svenska sjukvården. Det är av högsta prioritet att följa utvecklingen för neurologins vidkommande. Avtalet ger ett ramverk som i många delar är bra, men resurserna för att genomföra förändringarna saknas ännu! I korthet innebär avtalet att 1) produktinformation ska i huvudsak ske i grupp, på arbetstid och på arbetsplatsen och får endast göras efter överenskommelse med sjukvårdshuvudmannen, som även beslutar om formerna för sammankomsten, 2) vid uppdrag åt läkemedelsföretag ska medarbetaren på begäran informera sjukvårdshuvudmannen om uppdraget/bisysslan. Skälig ersättning för utfört arbete och utlägg skall utgå, inga andra förmåner eller ersättningar får förekomma, 3) varumärkesinformation får inte förekomma på utbildningar om inte annat överenskommit med sjukvårdshuvudmannen, 4) terapiinriktad utbildning riktad mot läkare som äger rum i Sverige eller utomlands med svenska läkare skall vara granskad av IPULS, 5) inbjudningar till internationella vetenskapliga sammankomster/kongresser får endast skickas till sjukvårdshuvudmannen som tar ställning till om det finns lämplig medarbetare som bör delta, 6) vid deltagande i utbildning eller vetenskaplig sammankomst/kongress får industrin bara stå för som mest 50% av kostnaden för resa, kost och logi samt hela kongressavgiften, 7) inga sociala aktiviteter eller förmåner får erbjudas hälso- och sjukvårdens medarbetare och måttfullhet avseende utgifter för kost och hotell skall råda.

Vårmetet i Malmö! Vi ses igen i Halmstad!

I strålande vårskrud bjöd neurologkliniken på universitetssjukhuset MAS på ett inspirerande och spännande vårmete 5-7

maj i Malmö. I likhet med vårmetet i Eskilstuna 2002 och i Umeå 2003 överträffades återigen allas förväntningar. Nästan 300 anmälda neurologer och neurologsköterskor kunde glädjas åt ett välorganiserat möte med en hel del innovativa inslag. Dessa bestod i en fokusering av mötet på stroke, flera välrenommerade internationella föredragshållare och följaktligen presentationer på engelska. Stimulerande var även minisymposium ”education of the future neurologist” med många tankvärda presentationer och inlägg. Malmökliniken har ett stort kunnande inom strokesjukvård och hade lagt ett heldagsprogram för att täcka in olika aspekter längs vårdkedjan med organisation, handläggning, behandling och rehabilitering av stroke. Mycket givande! Svenska Neurologföreningen vill varmt tacka Marco Brizzi med medarbetare för ett väl genomfört möte. Mötet avslutades med att Jörgen Kinnman med stor entusiasm tog över stafettpinnen och lovade att man i Halmstad 25-27 maj, tillsammans med kollegerna i Varberg, kommer att arrangera ett vårmete med ett något annorlunda stuk. Den hägrande invitationen med ett inbjudande Tylösand kommer väl tillpass när hösten nu lägrar sig över oss. Svenska Neurologföreningen ser vårmetet som en central samlingspunkt för svensk neurologi. Vi hoppas mötet blir mycket välbesökt och att våra huvudmän prioriterar detta. Det nya avtalet mellan landstingsförbundet och LIF (se ovan) får inte äventyra vårmetets framtid!

Förändringar av SNF's styrelse och internationella delegater

Jag vill tacka medlemmarna för förtroendet att som SNF's ordförande arbeta vidare för svensk neurologi. Vill här också framföra Svenska Neurologföreningens tack till Kristina Källén som vid årsmötet avgick som föreningens första kvinnliga ordförande, och tacka Elisabeth Waldenlind som avgick som facklig sekreterare. Båda har gjort stora och

betydelsefulla insatser och Kristina spelande en viktig roll för att hävda neurologins särställning som disciplin i samband med översynen av specialiteterna. Hon kvarstår som övrig ledamot i styrelsen. Ny facklig sekreterare är Magnus Andersson, Karolinska Universitetssjukhuset/Solna och ny vice ordförande är Åke Sidén, Karolinska Universitetssjukhuset/Huddinge. Magnus Andersson, född -57, är överläkare och docent vid neurologkliniken, Karolinska Universitetssjukhuset/Solna har ett brett kliniskt verksamhetsområde med profilering mot neuroimmunologi och stroke. Avhandlingsarbete inom neuropatologi och bedriver numera forskningsprojekt huvudsakligen inom neuroimmunologi. Åke Sidén, född -44, är överläkare och docent vid neurologkliniken, Karolinska Universitetssjukhuset/Huddinge har motorikstörningar och neuroonkologi som huvudfält. Tidigare forskningsfält med karaktärisering av likvorproteiner, numera inriktas studierna på DNA-syntesen i normala och neoplastiska gliaceller. Vid senaste styrelsemötet 15/9 beslutades att välja om Sten Fredriksson som SNF's representant i UEMS och EFNS och Jan Lycke valdes om som NNF delegat. SNF vill tacka Sten Magnus Aquilonius för mycket goda insatser som föreningens delegat i WFN. Vi har glädjen att hälsa professor Lars Forsgren välkommen som SNF's nya delegat i WFN. Han har accepterat styrelsens förslag och bedöms ha de yrkesmässiga och personliga kvalifikationer, innefattande goda nationella och internationella kontakter, som är önskvärda för uppdraget. Välkommen Lars!

Bidrag och ekonomi

Vid senaste styrelsemötet 15/9 beslutades att kvarhålla oförändrade nivåer på det ekonomiska stöd till utbildningsinsatser, SK-liknande kurser och stipendier som gällt tidigare. SNF vill även framöver stödja utbildningsmöjligheterna under

specialistutbildningen. Det begränsade utbud på SK-kurser som stått till buds har till viss del avhjälpats av de alternativa SK-kurserna som SNF bidragit till. Även om SNF fortfarande har ett överskott i sin kassa så har budgeten gått med underskott de sista 2 åren. Intäkterna till SNF kommer från medlemsavgifter och från överskottet från vårmötet. Årsavgiften är i år oförändrad. Det nya avtalet mellan landstingsförbundet och LIF (se ovan) medför tyvärr att ett ev. överskott från läkemedelsindustrins sponsringen inte får behållas av föreningen. För att minska beroendet av läkemedelsindustrin tog SNF ut 200:- som anmälningsavgift vid vårmötet i Malmö. Vid årsmötet beslutades att öka denna anmälningsavgift till 500:-. Förhoppningsvis ger detta en solid grund att stå på för vår fortsatta verksamhet.

SNF's styrelsen har haft sitt första möte i höst och lagt upp planeringen för det kommande året. I detta nummer informeras om de olika verksamheterna som föreningen driver eller deltar i.

Med vänliga hälsningar
Jan Lycke, ordförande

Sök medel från Svenska Neurologföreningen

Svenska Neurologföreningen vill stödja utbildningsinsatser, SK-liknande kurser och resestipendium. I likhet med tidigare år har styrelsen beslutat att avsätta 25 000 kronor som ekonomiskt stöd till:

1. Projekt för främjande av nyrekrytering till specialistutbildningen i neurologi.
2. Gästtjänstgöring för ST-läkare i neurologi

Alla, såväl institutioner som individer är välkomna att ansöka. Styrelsen beaktar alla förslag! Ansökan skall vara styrelsen tillhanda senast 28 februari 2005.

Ansökan på högst 2 A4 sidor skall ange om det gäller projekt för nyrekrytering eller gästtjänstgöring, projektets syfte och innehåll respektive tid och plats för tjänstgöringen samt en ekonomisk kalkyl med angivande av sökt penningbelopp. Vid ansökan gällande gästtjänstgöring anges även kontaktperson på platsen för tjänsten.

Styrelsen beslutade också att avsätta 100 000 kronor som ekonomiskt stöd till SK-liknande kurser. Startbidrag utgår med max 20 000 kronor för 2-3 dagarskurser och 30.000 för längre kurser samt 10 000 kronor i fortsättningsbidrag om kursen ges igen. Ansökan skall innehålla kursplan, målbeskrivning, pedagogik, föreläsare, utvärderingsmetod och ekonomisk kalkyl. Efter avslutad kurs lämnas kursutvärdering och ekonomisk rapport till SNF's styrelse.

Vardera ansökan lämnas i 5 exemplar och sändes till:

Kerstin Lindh
Svenska Neurologföreningen
Neurologkliniken
Gröna stråket 11, 3 tr
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
S-413 45 Göteborg
Eller via:
Fax: 031-826227
e-mail: kerstin.lindh@vgregion.se

Frågor angående ansökan besvaras av Kerstin Lindh eller Jan Lycke.
Tel: 031-342 41 52 alt 031-342 32 10

Svenska MS Sällskapets årsmöte 24/11 2004

Svenska MS Sällskapet bildades 28/11 2003. Sällskapet håller nu sitt första årsmöte på Palace Huset i Göteborg den 24 november i anslutning till årets Riksstämman. Förmiddagen ägnas åt Sällskapets årsmöte samt den årliga rapporten från det svenska MS registret. Eftermiddagen omfattar ett vetenskapligt program som i år har temat MS

rehabilitering. Är Du intresserad? Ansökan om medlemskap (100 kronor) och anmälan till mötet gör Du till:

Yvonne Daving, sekreterare
Arbetsterapienheten, Sahlgrenska
Universitetssjukhuset SU/S
Bruna stråket 11 B
413 45 Göteborg
telefon 031-342 33 26
yvonne.daving@neuro.gu.se

Välkomna!

Jan Lycke, ordf Svenska MS Sällskapet
Jan Hillert, ordf Svenska MS Registret

Neurologisk sjukdom, neurokirurgi och placebo

Vikten av blindade studier har varit känd länge. En nyligen publicerad artikel i Archives of General Psychiatry (2004;61:412-420) aktualiserar problematiken med de stora effekter som kan finnas av placebo. Artikeln följde upp en tidigare publicerad artikel om effekterna av stereotaktisk implantation av humana embryonerga dopaminneuron till patienter med svår Parkinsons sjukdom. Hälften av patienterna lottades till transplantation och hälften till en placebooperation som bestod i en hudincision och ett borrhål i skallbenet. Patienterna och den utvärderande sjukvårdspersonalen var blindade i förhållande till ingreppets art.

I den uppföljande artikeln redovisas effekten efter ett år på global skattningsskala, UPDRS, ADL och svårighetsgrad av sjukdomen (sammanfattat som medicinska variabler) och livskvalité hos 30 patienter. Vid redovisningen delades patienterna upp dels efter om de blivit respektive inte blivit transplanterade (faktisk behandling), dels efter om de trodde respektive inte trodde att de blivit transplanterade (upplevd behandling).

Författarna rapporterar att det fanns fler skillnader och förändringar över tid i livskvalitet när gruppen delades efter upplevd behandling än när den delades efter faktisk behandling. Den medicinska personalen och patienterna själva rapporterade också fler skillnader och förändringar över tid i medicinska variabler ett år efter studiestarten när patientgruppen delades efter upplevd behandling än när den delades efter faktisk behandling.

Förväntanseffekter skulle kunna förklara fynden, anser författarna. En alternativ förklaring vore att små förändringar i fysisk prestation oberoende av faktisk behandling - skulle kunna påverka patientens tro och därigenom också patientens prestationer inför den medicinska personalen.

Författarna sammanfattar sina fynd med att placeboeffekten var stark i studien och pekar på värdet av placebokontrollerade kirurgiska studier. Det finns många etiska problem i samband med placebo i allmänhet och placebo vid kirurgiska ingrepp i synnerhet. Vid förra årets Läkarsammanträde diskuterades möjligheten av att göra en blindad randomiserad studie av effekterna av shuntning vid normaltryckshydrocephalus. Man undrar hur en sådan studie skulle kunna läggas upp för att locka läkare att rekrytera patienter, få patienter att delta, och blidga etikprövningsnämnd och forskningsfinansiärer.

Peter Mattsson
Vetenskaplig sekreterare

OBS!

Protokoll fört vid Svenska Neurologföreningens styrelsemöte 15 september 2004 finns på hemsidan.

Den Nordiska Neurologi kongressen upphör men Nordisk Neurologförening består. Rapport från generalförsamlingens möte 4/6

Inför den 34:e Skandinaviska Neurologi kongressen och 3:e Skandinaviska kongressen för neuro-sjuksköterskor diskuterades kongressens och den nordiska neurologföreningens (NNF) framtid och funktion. Upprinnelsen var ett initialt svalt intresse från sponsorer för Köpenhamnskongressen, ett dalande intresse för en nordisk kongress med ett allmänt neurologiskt tema, den ökade konkurrensen från nationella och europeiska kongresser, work-shops och symposier. Frågan har under det innevarande året diskuterats inom respektive lands neurologföreningar. Undantaget Island fanns vid NNF:s generalförsamlingen en stor enighet om att upphöra med de Nordiska Neurologi kongresserna. Nästa kongress, som planerats till Trondheim, blir således inte av. Island önskade kvarhålla den Nordiska kongressen som inneburit isländskt värdskap vart 10:e år. Eftersom mötet hölls i Reykjavik 2002 så kanske man återkommer med en inbjudan om 8 år? Vidare beslutades att fortsätta arbetet inom NNF med årliga möten i anslutning till EFNS mötet. Islands neurologförenings ordf. Finnbogi Jacobsson utsågs till ny ordförande i NNF. Ett ökat utbyte med allmän nordisk inbjudan till respektive lands årsmöten föreslogs som ersättning till den Nordiska Neurologi kongressen.

Jan Lycke
Ordföranden

Neurologföreningens hemsida har fått ny adress:

<http://www.neurologforeningen.org>

Rapport från EFNS Council of Delegates

Årets möte för EFNS-delegater från de olika ländernas nationella föreningar skedde 4 september 2004 samband med EFNS-kongressen i Paris.

Årets EFNS-kongress hade vid starten mer än 4100 registrerade deltagare från 91 länder, vilket var en rekordnotering. Samarbete mellan EFNS och AAN (American Academy of Neurology) planeras. Samarbete mellan EFNS och den andra europeiska neurologgrupperingen ENS (European Society of Neurology) tycks dock inte komma till stånd. (EFNS-tillhörighet fås genom medlemskap i de

nationella föreningarna, men medlemskap i ENS är individuellt.)

De kommande årens EFNS-kongresser är nu planerade: 2005-Aten, 2006-Glasgow, 2007-Bryssel, 2008-Madrid och 2009-Florens.

EFNS har en omfattande hemsida (www.efns.org) som man kan logga in på och som kan rekommenderas för mer information om utbildning, kurser, utbyten mellan olika länder.

Sten Fredrikson

Rapport från UEMS/EBN (European Union of Medical Specialists/European Board of Neurology)

Vid senaste vid senaste mötet i Paris i september 2004 diskuterades specialistexamen i de olika länderna. Det har beslutats att någon gemensam europeisk specialistexamen i neurologi inte är aktuell att genomföra för tillfället. Specialistexamen får tills vidare skötas av respektive land.

Det finns från vissa länder intresse av att ha internationella observatörer närvarande vid specialistexamen. Denna fråga väckte lång debatt eftersom de internationella observatörerna inte har någon legal kraft att påverka respektive lands specialistexamen, men det fanns ändå intresse från vissa länder att bjuda in UEMS/EBN representanter att observera examinationsprocessen.

UEMS har en ny hemsida (www.uems.net) (gäller inte bara neurologi).

Sten Fredrikson

SK-kursen i neuromuskulära sjukdomar, Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge

Kurstid: 15/11-18/11 2004

Plats: Karolinska

Universitetssjukhuset, Huddinge

Kursledare: Göran Solders och Rayomand Press

Kursen omfattar föreläsningar om motoriska enheten, neurofysiologiska undersökningar, neuropatologi, genetisk utredning/rådgivning samt utredning av neuromuskulära sjukdomar. Undervisningen omfattar sjukdomar som ALS, Kennedy, polio/postpolio, polyneuropatier både ärftliga och inflammatoriska, myastenia gravis och myopati. Undervisningen ges i form av föreläsningar med utrymme för diskussion med genomgång av patientfall.

Kursen vänder sig till blivande specialister i neurologi, barnneurologi, neurofysiologi och medicinsk rehabilitering. Medlemmar i neurologföreningen har företräde.

Kursen genomförs med ekonomisk stöd från Svenska Neurologföreningen.
Kursavgift: 3000 kronor.
Deltagarantal: 25.

Anmälan senast: 2004-09-12 till
Kursekreterare Annette Ferrer,
neurologiska kliniken, Karolinska
Universitetssjukhuset, Huddinge, 141 86
Stockholm.
E-mail: annette.ferrer@kus.se

Riksstämman Program för Neurosektionen i korthet

Tonårsneurologi
Multidisciplinärt symposium om
tonåringar med neurologiska sjukdomar ,
2004-11-25, 08:30-10:00

Fria föredrag
Fria föredrag om benmärgstransplantation
vid MS, hörselrehabilitering med
hjärnstamsimplantat, epilepsikirurgi hos
barn och trombolys i Sverige vid stroke.
2004-11-25, 10:30-11:30

**C nociceptorer i huden och deras
betydelse för smärta och klåda**
Ingvar-föreläsning av pristagaren Erik
Torebjörk, professor i neurofysiologi,
Uppsala universitet , 2004-11-25, 11:30-
12:00

**Evidensbaserad diagnostik av vanliga
neurologiska tillstånd**
Granskning av diagnostiken vid vanliga
neurologiska tillstånd , 2004-11-25,
13:00-14:45

**Behandling av spasticitet och dyskinesi
vid CP-syndrom hos barn och
ungdomar - Multidisiplinärt uppdrag**
Aktuellt om behandling av spasticitet och
dyskinesi hos barn och ungdomar med CP-
syndrom , 2004-11-25, 15:00-16:30

Postersession

Fri rundvandring och diskussion med
posterförfattarna, 2004-11-25, 16:30-17:30

13th Nordic Meeting on Cerebrovascular Diseases, 22 – 24 September 2005, i Göteborg

Program och övriga upplysningar finner du
på vår hemsida: och på:
<http://www.congrex.se/stroke2005>

Nytt!! På Riksstämman

Onsdagen 24 November 2005
13.00 14.00, **SAL F 3**
Titel: Brain development and learning
ability.
Professor Per Andersen, Dept of
Physiology, University of Oslo, Norway.

Per Andersen är professor i neurofysiologi
vid Oslo Universitet och har forskat kring
de cellulära mekanismerna för
minnesfunktioner i hjärnbarken sedan
slutet av 1960-talet. Han har speciellt
studerat de processer som reglerar
signaleringen mellan nervceller. Han
kommer att föreläsa om CNS utveckling,
orsaker till utvecklingsstörning,
möjligheter till reparation efter CNS-skada
mm. Vid sidan av en rad viktiga
internationella uppdrag är Per Andersen
Hedersdoktor vid Karolinska Institutet och
har under lång tid samverkat med flera
forskargrupper vid Karolinska Institutet.
Professor Andersen är dessutom en god
talare som med stor entusiasm och på ett
pedagogiskt sätt framför sitt budskap.

Vänliga hälsningar,
Erik Iwarsson
Vetenskaplig sekreterare
Svensk Förening för Medicinsk Genetik

Specialistexamen 2005

Specialistexamen 2005 kommer att äga rum i Örebro 17-18 maj 2005. Anmälan om deltagande sker senast 21 mars 2005 till mig på min e-mailadress. sten.fredrikson@neurotec.ki.se

Sten Fredrikson
Professor i neurologi

Bara för neurologer!

Enligt uppdraget från förra vårmötet har vi utveckla ett "message board", dvs neurologföreningens medlemmar kan logga in sig på ett forum där enbart neurologer har tillträde. Det är här möjligt att publicera aidentifierade patientfall för diskussion, söka nya kolleger eller vikarier, sälja sin båt eller vad medlemmarna väljer att göra av sidan.

Tills vidare kallas vårt "messageboard" för Neuroforum. Alla förslag till namn på föreningens "message board" mottages med tacksamhet!

Lösenord fås om du kontaktar redaktören på: svendmarup.jensen@helsingborgslasarett.se

Förslag eller material till medlemsbladet kan skickas till medlemsbladets redaktör: Svend Marup-Jensen, Helsingborgs Lasarett, 251 87 Helsingborg, tel: 042-10 00 00 eller e-mail: svendmarup.jensen@helsingborgslasarett.se

I detta utskick finns utöver medlemsbladet material från EFNS sen ankomst förklarar varför bladet är försenat

Nästa nummer planeras att utkomma april 2005.

Sista materialdag en månad före!

Kära medlemmar i
Svenska Neurologföreningen

Bocka snarast av i Era almanackor tiden för

Vårmetet i Tylösand 25-26-27:e maj 2005

Programkommittén arbetar för högtryck för att sammanställa ett intresseväckande och omväxlande program. Preliminärt kommer det bl.a. omfatta

Högmaligna gliom, förbättrad överlevnad?
Tumörbiologi.

Narkolepsi. Fatigue vid neurologiska sjukdomar.

Kognitiv dysfunktion, att mäta det omätbara?

MRT, nutid och framtid.

Neurokirurgi ur ett länsneurologperspektiv, frågestund.

Funktionella tillstånd inom neurologin, en ständig utmaning.

Behandlingsrekommendationer, state of the art, vid epilepsi.

Vad är optimal MS-behandling?

Parkinsons sjukdom, icke-motoriska symtom.

**Hallands neurologer hälsar Er
hjärtligt välkomna till
Tylösand**

